

BOEKBESPREKING

Müller, A., A. Krebs & F. Amiet, 1997. Bienen.

Mitteleuropäische Gattungen, Lebensweise, Beobachtung. - Naturbuch-Verlag, Augsburg, 384 pp. - ISBN 3-89440-241-5. Prijs: ca. 65 gulden.

Theo Peeters

Er is de afgelopen drie jaar een drietal schitterende Duitstalige boekjes over aculeaten verschenen die het aanschaffen waard zijn. Het betreft een boekje over Mieren door Seifert (1996), een deeltje over Bijen door Müller, Krebs & Amiet (1997) en een boekje over Wespen door Witt (1998). Graag wil ik hieronder het bijenboek bespreken.

Een drietal Zwitserse aculeatenliefhebbers heeft garant gestaan voor het bijenboek. Wie op de hoogte is van de aculeatenliteratuur van het afgelopen decennium kent de namen van deze auteurs. Het boekje bestaat uit een drietal delen. Het algemene deel ($\pm$ 50 pagina's) bestaat uit de volgende paragrafen: wat zijn bijen?, lichaamsbouw en zintuigen, habitat, levenscycli, nestbouw, sociaal gedrag, broedparasieten, bloembezoek, paringsstrategieën, slaapplekken, bedreiging en bescherming en observatie- en onderzoeksmethoden. Alles bij elkaar een zeer brede en degelijke bespreking van de biologie en oecologie van bijen.

Daarna volgt een apart hoofdstuk (10 pagina's) over de biologie van de slakkenhuisbewoner *Osmia spinulosa*, gebaseerd op het onderzoekswerk dat Andreas Müller aan deze metselbij deed. Hier keren de begrippen uit het algemene deel terug en worden geïllustreerd aan de hand van één soort.

Het grootste deel van het boek beslaat de bespreking van de genera en soorten ($\pm$ 300 pagina's). Dit deel begint met een systematisch overzicht van de familie en een determinatietabel tot op genus. Een persoonlijke noot van de auteurs over de bijentaxonomie wil ik u niet onthouden: 'Wir persönlich würden es begrüßen, wenn sich die maßgebenden Bientaxonomen auf ein Konzept von bereits im Feld gut erkennbaren Großgattungen einigen könnten. Im Rahmen eines solchen Konzeptes, das dem Nicht-Spezialisten die Übersicht und dem Anfänger den Einstieg erleichtern würde, müßten unseres Erachtens *Halictus* und *Lasioglossum*, *Ammobates* und

Pasites, *Epeolus* und *Triepeolus*, *Eucera* und *Tetralonia* sowie *Chelostoma*, *Heriades* und *Osmia* zu jeweils einer Gattung zusammengefaßt werden.' Dit streven lijkt me ietwat overdreven en inconsequent. Het is ook voor beginners geen al te grote opgave *Chelostoma* en *Heriades* in het veld van elkaar te onderscheiden terwijl ze daarentegen *Bombus* en *Psithyrus* moeilijk uit elkaar kunnen houden. We moeten m.i. niet al te snel en rigoreus overgaan tot een versimpeling van onze kennis. Immers de taxonomie van de bijen is nog sterk in beweging. En daarnaast mag je m.i. ook van beginners gerust enige parate kennis en nuancering eisen.

Er worden maar liefst 46 genera en 175 soorten besproken. Dat is een deel van de in totaal 729 bijensoorten die in Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland zijn gevonden. Alle bijengenera die in Nederland werden aangetroffen zijn vertegenwoordigd en maar liefst 117 (van de 336) soorten die in ons land voorkomen worden afgebeeld en besproken. Per soort worden kenmerken, verspreiding, biologische opmerkingen en indien beschikbaar gegevens over de status van de soort in Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland genoemd. De informatie is kort maar krachtig. Het gehele boek is rijkelijk geïllustreerd met tekeningen, elektronenmicroscopische opnamen en meer dan 400 foto's. De foto's zijn van hoge kwaliteit en tonen niet alleen soorten, maar ook hun levensfasen, nesten, parasieten, gedrag en hun habitat's.

Een uitgebreide literatuurlijst, een verwijzing naar enkele tijdschriften en een register besluiten het boek. Door de stevige kft en het compacte formaat (18,5 x 11,5) leent het boek zich goed om mee te nemen in het veld. Werkelijk een aanrader voor eenieder die bijen wil bestuderen.